

**OTM BITIRUVCHILARI UCHUN WEB-TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA
MA`LUMOTLARNI BOSHQARISH TIZIMINI YARATISH**

Almahmadov Dostonjon Abdusamad o`g`li

Mirzo Ulug`bek nomidagi O`zbekiston Milliy universiteti,

«Amaliy matematika va intellektual texnologiyalar» fakulteti 1-bosqich magistranti

almahmadovdoston@mail.ru

Annotatsiya

Bozor iqtisodiyoti rivojlanishi va universitetlarni rivojlantirish uchun davlatdan tashqari boshqa moliyalashtirish manbalarini jalb qilish zarurati sharoitida bitiruvchilar uyushmalari va ularning faoliyatining ahamiyati sezilarli darajada oshib bormoqda. Axborotlashtirish va texnologik taraqqiyotning o'sib borayotgan darajasi tufayli bunday o'zaro ta'sirning eng samarali, qulay va mobil usuli web-saytlardir. Bunday saytning faoliyat yuritishi nafaqat bitiruvchilarning fikr-mulohazalarini bildiradi, balki yangi abituriyentlarni jalb qilishga ham xizmat qilishi mumkin. Shunday qilib, universitet va uning alohida fakultetlari uchun bitiruvchilar web-saytining mavjudligi dolzarb vazifadir.

Kalit so'zlar: web-texnologiyalar, web-sayt, ma`lumotlarni boshqarish tizimi, berilganlar bazasi.

Ta'limning talab qilinadigan sifatini ta'minlash uchun universitet jamiyatning ma'lum bir malakaga ega bo'lgan mutaxassislarga bo'lgan ehtiyojini va bitiruvchilarning mehnat bozorida raqobatbardoshligini ham hisobga olishi kerak. Bitiruvchilar bilan o'zaro aloqasiz, to'liq rasmni taqdim etishning iloji bo'lmaydi.

Bu, shuningdek, universitetning darajasini "ommaga" targ'ib qilishga yordam beradi va turli yillardagi bitiruvchilarni birlashtirish ularning yanada muvaffaqiyatli targ'ib qilinishiga va ba'zi ijtimoiy muammolarni, masalan, bandlik muammolarini hal qilishga yordam beradi.

Ushbu maqolada OTM bitiruvchilari uchun web-texnologiyalar asosida ma`lumotlarni boshqarish tizimini yaratish usuluning qulay usullari ko`rib chiqiladi.

Oliy o'quv yurtidan keyingi ta'limni tashkil etishda ularning fikr va ehtiyojlarini hisobga olish uchun universitet bitiruvchilar bilan o'zaro aloqada bo'lishi kerak. Ta'limning talab qilinadigan sifatini ta'minlash uchun universitet jamiyatning ma'lum bir malakaga ega bo'lgan mutaxassislarga bo'lgan ehtiyojini va bitiruvchilarning mehnat bozorida raqobatbardoshligini ham hisobga olishi kerak.

Web-texnologiyalar asosida Janubiy Ural davlat universitetining Hisoblash matematikasi va informatika fakulteti (CMI) bitiruvchilari uchun berilganlarni boshqarish tizimini ishlab chiqishdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalarni hal qilish kerak:

- mavzu sohasini tahlil qilish;
- bitiruvchilarning berilganlar bazasini loyihalash va yaratish;

- tizimni loyihalash;
- tizim dizaynini ishlab chiqish;
- tizimni joriy etish;

Tizim quyidagi xususiyatlarni ta'minlashi kerak:

- yangiliklar va e'lonlarni ko'rish;
- berilganlar bazasida bitiruvchini qidirish;
- foydalanuvchi profilini ko'rish;
- bitiruvchilarning tasodifiy namunasini ko'rsatish;
- avtorizatsiya qilingan foydalanuvchi profilini tahrirlash;
- sayt ma'muriyati.

Berilganlar bazasini (BB) ishlab chiqish (loyihalash)ning asosiy maqsadi uning mantiqiy tuzilishini aniqlashdan iboratdir. BBni ishlab chiqish predmet sohasini tavsiflash asosida amalga oshiriladi. Bu tavsiflash BBga kiruvchi hamma berilganlarni o'z ichiga oluvchi hujjatlar majmuini va predmet sohasini ifodalovchi ob'ekt va jarayonlar haqidagi boshqa berilganlarni qamrab oladi.

Predmet sohasini tahlil qilishni uch pog'onaga bo'lish maqsadga muvofiq:

1. Konseptual talablar va axborot ehtiyojlarini tahlil qilish;
2. Axborot ob'ektlari va ular orasidagi aloqalarni aniqlash;
3. Predmet sohasining konseptual modelini qurish va BBni konseptual sxemasini loyihalashtirish.

- Konseptual talablar va axborot ehtiyojlarini tahlil qilishda quyidagi masalalarni korib chiqish maqsadga muvofiqdir:
- foydalanuvchilarning BBga bo'lgan talablarini tahlil qilish (konseptial talablar);
- BBdan o'rin olishi lozim bo'lgan axborotlarga ishlov berish bo'yicha mavjud yo'nalishlarni aniqlash (tadbikni tahlil qilish);
- yaqin kelajakda hal qilinishi lozim bo'lgan masalalarni aniqlash (perespektiv tadbiiq tahlili).
- tahlil natijalarini hujjatlashtirish.

Xulosa

Hozirgi vaqtda bilim, ko'nikma va kasblarning "hayot davri" qisqarib, ta'limning uzluksizligi, bilimlarni muntazam yangilab borishi tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Binobarin, bitiruvchilar vaqti-vaqti bilan o'z bilimlarini olish va yangilash uchun universitetlarga qaytib boradilar. Bunday uzluksiz ta'limga qo'yiladigan talablar asosiy va qo'shimcha ta'lim o'rtasidagi, shuningdek, talabning kasbiy ta'limi va bevosita kasbiy faoliyat jarayonida mutaxassislarni tayyorlash o'rtasidagi chegaralarning yo'qolishiga olib kelishi mumkin. Bunda

bizga bevosita yaratilayotgan OTM bitiruvchilari uchun web-texnologiyalarga asosida ma`lumotlar bazasini boshqarish tizimimiz yechim bo`la oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O`zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 28 dekabrda 2019 yil uchun eng muhim ustivor vazifalar haqidagi Oliy Majlisga Murojatnomasi.
2. Аюпов Р.Х., Балтабаева Г.Р. Ракамли валюталар бозори: инновациялар ва ривожланиш истикболлари. –Т: “Фан ва технология” nashriyoti, 2018, 172 бет.
3. O`zbekiston Respublikasi birinchi Prezidentining 2002 yil 30 maydagi “Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot-kommunikasiya texnologiyalarni joriy etish to`g`risida”gi farmoni.